

PACTE TERRITORIAL PER A L'OCUPACIÓ DE TERRASSA
DIAGNOSI ESTRATÈGICA
GRUP DE TREBALL SOBRE FOMENT DE LA COHESIÓ SOCIAL

Dia: 11 de febrer de 2004

Hora: 16:00 hores (fins a les 19:30)

Lloc: Escola d'Hostaleria "Torre Mossèn Homs", Carretera de Castellar, s/n, Terrassa

Ordre del dia:

Discussió del document d'anàlisi estratègica, en especial les propostes de línies estratègiques sobre foment de la cohesió social.

Assistents:

Sra. Pepa Alarcón, ALEI- LA FABRICA
Sr. Enric Ayra, Àrea de Promoció Econòmica, Diputació de Barcelona
Sra. Maria Dolores Bordes, Creu Roja de Terrassa
Sra. Maria Correa , Institut Municipal de Serveis Socials
Sra. Trinitat Esponellà, Foment de Terrassa, SA
Sr. Francesc Gordillo, Foment de Terrassa, SA
Sra. Teresa Guix, CECOT
Sr. José Heredia, Comerç, mercats i fires de l'Ajuntament de Terrassa
Sr. Andrés Montoya, Servei d'Immigració, Ajuntament de Terrassa
Sra. Lúdia Moreno, Creu Roja de Terrassa
Sr. Xavier Muñoz, OEST, Foment de Terrassa, SA
Sr. Càndid Palacín, UGT
Sr. Manuel Pérez, Regidor de Desenvolupament Econòmic, Social i Sostenible i Promoció de la ciutat
Sra. Estrella Rodríguez, Institut Municipal de Serveis Socials
Sra. Maria Romañach, Foment de Terrassa, SA
Sra. Eva Salvador, Grup municipal de Convergència i Unió
Sr. Enric Sanllehí, OEST, Foment de Terrassa, SA
Sr. Francesc Tudó, Institut Municipal de Cultura i Esports
Sr. Gabriel Turmo Sainz, Grup Municipal del Partit Popular de Catalunya
Sra. Carme Burgos, OEST, Foment de Terrassa, SA, secretària de la reunió

S'excusa expressament l'absència de:

Sr. Ricardo Jo, Oficina de Treball de la Generalitat
Sr. Miquel Pérez, Servei d'Immigració, Ajuntament de Terrassa

Desenvolupament de la reunió

El Sr. Manel Pérez presenta el tercer grup de treball dedicat a la reflexió sobre el foment de la cohesió social, en base al document *d'Anàlisi estratègica* elaborat per

l'Observatori Econòmic i Social de Terrassa. Informa als assistents sobre l'acte de signatura del Pacte Territorial per a l'Ocupació de Terrassa, celebrat el proppassat 14 de gener. Situa com a principal eix vertebrador del Pacte la millora de l'ocupabilitat i de l'economia de la ciutat de Terrassa. Considera que els Pactes són molt bons instruments per al desenvolupament econòmic. Això suposa un salt qualitatiu en les formes de dissenyar polítiques de millora de l'ocupabilitat del municipi. És de vital importància la millora de l'eficiència i l'eficàcia dels recursos del municipi. És important partir d'una anàlisi DAFO per poder aconseguir una planificació d'objectius que acabin en un pla d'accions concretes. Fixa com a objectiu de la reunió obrir, concertar i crear elements de participació i de transparència en matèria de cohesió social. Informa que les conclusions d'aquestes jornades són les que s'inclouran en el document de diagnosi estratègica. També fa referència a l'alt grau de participació i discussió de les dues sessions anteriors.

El Sr. Muñoz pren la paraula per a afirmar que la cohesió social és l'objectiu últim i central de les polítiques actives locals: la creació de riquesa, en definitiva, ha de suposar un creixement equilibrat i socialment just. La competitivitat no ha de desembocar només en el progrés d'uns pocs, sinó en el progrés de tota la societat. Es vol que la competitivitat de les empreses reverteixi també en la comunitat local, elevant la implicació del sector privat en la sostenibilitat mateixa de l'estructura econòmica, el manteniment i modernització de l'activitat i l'ocupació, i, en definitiva, en la felicitat dels ciutadans i ciutadanes. Per tant, com a bé públic una dels objectius del Pacte ha de ser procurar per compensar de la manera que sigui les desigualtats i el risc de desigualtat que es puguin observar en l'evolució de determinats col·lectius de la població pel que fa a les seves condicions laborals, i socials, en tant que es desitja per a la nostra ciutat un creixement el màxim d'equitatiu.

Procedeix a l'explicació del DAFO pel que fa als aspectes que fan referència directa a la cohesió social. De les fortaleeses de la ciutat en destaca dues: alts nivells d'ocupació i en nous sectors d'ocupació i el continu creixement de l'ocupació. Constata que hi ha un decalatge entre l'oferta i la demanda i un creixement de la població activa de la ciutat que en els pròxims anys arribarà a 200.000 habitants. També destaca que Terrassa ha experimentat una terciarització de l'estructura econòmica passant d'una estructura marcadament industrial a una altra fonamentada en els serveis. De les febleses fa referència especial a la paradoxa entre el creixement de l'ocupació a la vegada que també creix l'atur: el mercat de treball terrassenc no absorbeix tots els demandants de feina i creix l'atur estructural. Informa que la taxa d'atur se situa al 10%, mentre que els assalariats superen els 66.000. L'esmentada taxa d'atur és una de les més elevades de les patides en el sector industrial. Així doncs, augmenta l'atur estructural i principalment incideix en el col·lectiu de dones. També posa en evidència el baix nivell d'instrucció dels terrassencs i la baixa preparació dels comandaments intermitjos. A més, evidencia que hi ha dificultats per poder accedir als polígons. Com a amenaces destaca la relaxació d'alguns sectors que creixen i constata l'alarma que implica la inflació de la construcció. També esmenta que les liberalitzacions del mercat comercial i del sector tèxtil auguren una reorganització important de l'estructura econòmica local i pèrdues dels llocs de treball de més baixa capacitat.

La Sra. Maria Correa qüestiona el concepte d'atur estructural emprat, insistint en que l'atur ens pot afectar a tots. L'atur estructural afecta no només a les persones que viuen situacions d'absoluta precarietat sinó que també a persones que no s'adapten al món laboral, bàsicament perquè la formació no s'adapta a les necessitats de les persones. Afirma que cal negar-se a plantejar un *atur definitiu*, una exclusió definitiva del mercat de treball. Contraposa el concepte de millora de les competències de les persones, davant el de millora de la seva competitivitat. Considera important la recerca de noves ocupacions reforçant les empreses d'economia social alhora que

s'introdueixen les clàusules socials. Conclou que cal prestar especialment atenció al col·lectiu de dones joves amb càrregues familiars (28-40 anys), que són les que més demanden el suport de l'Institut Municipal de Serveis Socials.

El Sr. Andrés Montoya pregunta als assistents si consideraven necessari incloure dintre de l'instrument DAFO, a l'apartat "amenaces", les dificultats que planteja el marc legal i la manca de competències de l'Administració local en la gestió de la situació administrativa de les persones nou-vingudes, els fluxos i els assentaments al territori, ja que l'Administració local rep els efectes d'aquest marc legal. L'Anuari Estadístic de Terrassa mostra que el 55% de la població estrangera resident al municipi és magrebí.

El Sr. Muñoz respon que cal situar-se en l'escena local i observar les normes que emparen l'actuació de les administracions. La legislació és ja una realitat. Si bé l'Administració competent en matèria d'estrangeria és el Govern Central, des de l'àmbit local sempre es pot elevar suggeriments o propostes, demandes concretes al respecte. No per no tenir competències regulades, el nivell local, que és on es manifesta l'escala de l'experiència, l'escala humana, s'ha de mantenir passiu. El municipi no ha de planificar la immigració sinó que ha de treballar sobre els efectes que comporta, tant sobre els nou-vinguts com sobre la societat receptora, la qual cosa implica necessàriament modificacions dels patrons de relació i, molt probablement, la necessitat d'actuar perquè el procés sigui el màxim de fàcil possible.

La Sra. Núria Alcalà parla que el contingent és fracàs rera fracàs. Considera molt important fomentar la informació, especialment dirigida als joves i a la patronal. Cal plantejar una acció concertada per a la reducció dels tràmits. No creu que els problemes de la contractació d'immigrants sense paper (i per tant la seva regularització) és degui a un problema de formació dels candidats. És il·lògic pensar que per un costat s'estan portant expressament treballadors estrangers quan amb tota probabilitat candidats aptes ja estan al territori.

La Sra. Maria Romañach diu que no només s'ha d'actuar en els sectors més marginals sinó que també s'hauria de poder prevenir. Pensa que no només s'han de fer polítiques actives d'ocupació pensant en col·lectius de risc sinó que també s'ha de poder pensar en els que poden ser-ho. S'ha de plantejar una política de prevenció. També entén que és de vital importància informar a tots els estaments socials de com es pot contractar a un immigrant.

El Sr. Francesc Gordillo afirma que no creu en el terme "cohesió social" però sí que en el de status quo. Afirma que no tenir competències a nivell municipal no significa que no calgui fer res. Pensa que calen solucions immediates per resoldre les dificultats amb les que es troben els immigrants i els altres sectors desafavorits i que aquest és un fòrum per a fer-ho obertament i sense embuts. Reclama, doncs, sinceritat i creativitat per a encarar els problemes. No ens podem quedar sense fer res quan sabem que el manteniment d'algunes situacions de desintegració en el territori es poden convertir en un problema al curt termini.

La Sra. Maruja Rambla explica que treballa principalment amb els col·lectius que pateixen atur estructural (disminuïts físics, psíquics, drogodependents, dones, etc.). Pensa que s'hauria de donar suport als projectes que ja estan funcionant com per exemple les empreses d'inserció. Donat que gestionar aquest tipus d'empresa genera molts costos, explica que una via de recolzament són les clàusules socials (contractació per part dels empresaris del 2% de disminuïts o per exemple la contractació de personal tutoritzat per un monitor). Reflexiona sobre la correlació entre la marginació i l'augment de la taxa d'atur i afirma que les situacions de marginació o de tendència a la marginació estan augmentant a la ciutat i que això és una amenaça

real. Realment, si ocupem a la persona exclosa o marginada estem generant riquesa a la ciutat.

La Sra. Lúdia Moreno denuncia que actualment des de Creu Roja no es poden atendre a totes les demandes de la població immigrada i que en realitat l'únic d'efectiu que els poden oferir és formació i orientació.

El Sr. Montoya pregunta en particular a la representant de la Creu Roja, si es disposa de dades sobre el percentatge de població que es troba en situació administrativa irregular.

La Sra. Núria Alcalà respon que no ho saben, que es tracta de població oculta difícil de quantificar. Tanmateix, consta que és molt gran i que cada vegada ho és més i més diversa, en tant que, desafortunadament, s'ha hagut de passar de l'atenció personalitzada a organitzar assemblees informatives en grups de 500 persones, degut a l'augment de demandants d'informació i suport per a la seva regularització i al pràctic colapso del seu servei. Ja s'han establert línies de coordinació amb els mediadors i el Servei Local d'Orientació de Foment de Terrassa, però encara calen més recursos. Tota la Llei d'Estrangeria és denunciada, perquè genera aquest colapso a totes les administracions implicades. Afegeix que, a més, no hi ha integració només amb sensibilització, no val només el desig, sinó que s'ha de passar a l'acció directament en les fases d'ensenyament. Senyala el conflicte que es dona entre joves i que les reaccions són indignants.

La Sra. Pepa Alarcón esmenta que el treball des de la Fàbrica es dirigeix a persones amb mancances a tots els nivells i que necessiten la intervenció de les empreses d'inserció. Denúncia que el col·lectiu de joves que atén no es vol formar i que l'única oferta de treball que els sembla atractiva és la que ofereix el sector de la construcció ja que els dona diners ràpidament.

La Sra. Alcalà afirma que van forçar des de la taula d'immigració el fet de no passar el padró de persones sense papers a la policia. El CITE està col·lapsat, ja que les persones indocumentades tenen molta pressió. La policia els espera a les dues estacions de tren, per tant la situació és greu.

La Sra. Correa afirma que a l'Institut Municipal de Serveis Socials s'atenen a persones amb papers i sense, joves, dones, discapacitats físics i psíquics. Sol·licita que s'adaptin les jornades laborals a les necessitats de les persones i que per exemple s'ofereixin mitges jornades als toxicòmans.

El Sr. Cándid Palacín afirma que hi ha una legislació massa restrictiva.

El Sr. Francesc Gordillo afirma que la intenció d'obrir aquest procés de debat de Pactes és la participació activa en la diagnosi i, evidentment, aconseguir la millora de l'ocupabilitat d'alguns grups ara exclosos del mercat laboral de la ciutat de Terrassa. Es pretén l'adhesió al Pacte de diversos agents, particularment dels que formen el Tercer Sector. L'informe ha de recollir tant els elements positius com els negatius.

La Sra. Teresa Guix creu que és necessari fer formació en temes de NTIC. Li preocupa molt la fractura digital. Afirmar que hi ha una mala imatge de la cultura empresarial i que treballen amb un col·lectiu de joves que aspiren bàsicament a ser "funcionaris" (un bon sou i un contracte fix). També detecta que els emprenedors s'estan acomodant molt i que s'estan associant a la CECOT més immigrants que població autòctona. Creu que els joves s'haurien de plantejar dues alternatives: l'ocupació assalariada i l'autoocupació, i sobretot la cultura de la formació permanent.

Creu fermament que la solució és la contractació en origen i això és el que el Govern de la Generalitat és el que ha endegat a proposta de les patronals catalanes, per mitjà de la qual els termes contractuals són clars i els treballadors venen al país amb totes les gestions complimentades, amb assegurança i àdhuc amb possibilitat d'habitatge (la CECOT ha subscrit un acord amb la Fundació Busquets per a aquella comesa).

La Sra. Guix afegeix, però, que cal abundar en el canvi cultural i d'imatge que tenen els joves de la globalitat, cal fomentar l'ensenyament d'idiomes i el coneixement d'altres cultures [cal viatjar més] per poder tenir una predisposició a entendre els altres.

La Sra. Alarcón pensa que, d'una banda, hi ha joves que no tenen il·lusió per fer res i d'altra banda altres joves que si treballen amb tutelatge sí que són capaços de portar endavant una feina. Creu que s'ha de potenciar fórmules de pràctiques en empreses i contractes tutelats per ONGs o l'administració, com a garantia de la seva inserció. Conclou la seva intervenció afirmant que hi ha desconexió entre la CECOT i les empreses d'inserció i que caldria posar-hi remei, en tant que una empresa d'inserció no s'hauria de diferenciar en res d'una de normal pel que fa al seu funcionament.

La Sra. Romañach afirma que la millora de l'ocupabilitat a la ciutat de Terrassa només s'aconseguirà amb la implicació de tots els actors, inclòs el sector empresarial. També afegeix que han de cohabitar els dos models d'empresa, la d'inserció i l'ordinària. Apunta que cal fomentar al màxim la confluència entre els interessos empresarials i els interessos dels treballadors. Cal implementar sistemes d'intermediació entre les necessitats laborals i productives, com una fórmula necessària de foment de la sostenibilitat social de les empreses. La responsabilitat social no s'ha d'entendre com un acte piadós per part de les empreses, sinó una necessitat pròpia del funcionament normal i continu d'aquelles, i que entroncaria amb el principi més bàsic de la gestió dels recursos humans que és l'acoblament òptim del perfil del treballador al lloc de treball.

La Sra. Rambla afirma que l'empresa ordinària és el més important dels agents. Destaca que un 40% dels drogodependents necessiten una contractació tutelada, el 30% s'adrecen a ALBA a fer un tractament, però disposen de la seva feina i el 30% restant tenen afegides més malalties. Afegeix que l'empresa d'inserció és una plataforma de llançament necessària cap a l'empresa ordinària per aquest col·lectiu.

El Sr. Gordillo pensa que és fals que les persones no es volen formar i proposa que la formació s'adapti a les necessitats de les empreses i a les aspiracions de les persones. Considera summament necessari el compromís de tots els actors per aconseguir la millora de l'ocupabilitat a la ciutat. Segons ell, cal prioritzar les accions dirigides als aturats.

La Sra. Trinitat Esponellà diu que des de la borsa de Foment s'ha detectat un sector empresarial que discrimina als treballadors per raons culturals i religioses. Pensa que el sector empresarial s'ha d'implicar més en temes socials, per exemple, fomentant la responsabilitat social de les empreses o mitjançant la introducció de clàusules socials.

La Sra. Guix diu que des de la CECOT s'estan fent molt esforços per promoure canvis de mentalitat en l'empresari. En aquest sentit, menciona l'exemple de les activitats del Cercle Món de joves empresaris, adreçades a la cooperació i la solidaritat.

El Sr. Muñoz informa que dels primers resultats -encara provisionals- de l'estudi sobre els *Perfils professionals més demandats i de les necessitats formatives al Vallès Occidental* (que s'està executant per part de la Xarxa d'Observatoris de la comarca) es

desprèn que els empresaris demanden bàsicament peons; una demanda en la que poc s'emfasitza la formació i sí les actituds i el comportament dels candidats i altres aspectes com la imatge, la nacionalitat i l'edat. Afirmar que realment cal un canvi d'actitud dels empresaris pel que fa a la valoració del que realment precisen.

La Sra. Alarcón també pensa s'han de treballar canvis d'actitud en el sector empresarial. Considera imprescindible la connexió de les borses de treball de la ciutat amb els demandants de feina. Segons ella, cal adaptar l'oferta formativa a la demanda empresarial.

La Sra. Estrella Rodríguez opina que hi ha una pèrdua d'hàbits de treball a nivell global, no només restringida als joves. Creu que en la mesura que les empreses es troben amb aquest problema cal que s'impliquin per atenuar-lo.

La Sra. Guix diu que la part de responsabilitat dels empresaris en la cohesió social mai s'obvia i que s'està treballant de cara a assolir una nova ètica empresarial, defugint de l'empresa especuladora.